

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobkyně: **LABARBEN s. r. o.**, se sídlem Revoluční 8, Praha 1, zastoupena JUDr. Ivetou Pelánkovou, advokátkou se sídlem Na Příkopě 15, Praha 1, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 31, Brno, o žalobě proti rozhodnutím Finančního ředitelství pro hlavní město Prahu ze dne 11. 10. 2012, čj. 14381/12-1300-106187 a čj. 14561/12-1300-106187, a ze dne 12. 11. 2012, čj. 16451/12-1300-106187 a čj. 16450/12-1300-106187, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 10. 9. 2013, čj. 9 Af 37/2013 – 69,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.
Vymezení věci

[1] Včasnou kasační stížností se žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) domáhá zrušení usnesení městského soudu označeného v záhlaví. Městský soud totiž odmítl její žalobu proti rozhodnutím Finančního ředitelství pro hlavní město Prahu označeným v záhlaví tohoto rozsudku i návrh na přiznání odkladného účinku žalobě z důvodu opožděnosti.

II.

Stručné shrnutí námitek v kasační stížnosti žalobkyně

[2] Stěžovatelka napadla usnesení městského soudu z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tj. z důvodu nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí. V kasační stížnosti uvedla, že usnesení městského soudu bylo pro ni překvapivé. V žalobě jakož i v kasační stížnosti stěžovatelka tvrdí, že rozhodnutí Finančního ředitelství pro hlavní město Prahu, která napadla žalobou, jí byla doručena dne 24. 6. 2013, lhůta k podání správní žaloby podle § 72 odst. 1 s. ř. s. jí proto uplynula 24. 8. 2013, resp. 26. 8. 2013, neboť 24. 8. 2013 připadl na sobotu. Samotnou žalobu posílala stěžovatelka prostřednictvím své zástupkyně dne 26. 8. 2013 v elektronické podobě (emailem) na elektronickou podatelnu městského soudu. V souladu s § 37 odst. 2 s. ř. s. jí do tří dnů potvrdila podáním originálu k poštovní přepravě dne 27. 8. 2013. Z tohoto důvodu se domnívala, že splnila podmínky stanovené v § 37 odst. 2 s. ř. s. K tomu dokládá elektronickou zprávu ze dne 26. 8. 2013, 23:54 hod, odeslanou na adresu hybernska@msoud.pha.justice.cz s přílohou, náhled ID odeslané zprávy, automatickou elektronickou odpověď z adresy MAILER-DEAMON@mse1.justice.cz zaslanou na emailovou adresu zástupkyně stěžovatelky z 27. 8. 2013, 00:16 hod, potvrzující doručení její zprávy na elektronickou adresu podatelny městského soudu, a dále průvodní dopis k žalobě ze dne 27. 8. 2013, v němž výslovně uvedla, že žalobu odeslala 26. 8. 2013 v elektronické podobě.

[3] Městský soud dle stěžovatelky pochybil, pokud výše uvedených skutečností nedbal a došel k závěru, že žaloba byla podána teprve 27. 8. 2013, tj. opožděně. Neučinil přitom žádné kroky ke zjištění případných poruch systému doručování na jeho elektronickou adresu. Stěžovatelka je toho názoru, že pokud panovala na straně soudu nejistota ohledně data podání žaloby, měl provést příslušná šetření stran okolností dodání žaloby do elektronické podatelny soudu. Stěžovatelka v kasační stížnosti vychází z toho, že došlo k poruše doručování na straně městského soudu, proto odkazuje na judikaturu Ústavního soudu (sp. zn. II. ÚS 1911/11, a I. ÚS 463/03), dle které jí tato porucha nemůže jít k tíži, resp. že opačný postup shledal Ústavní soud příliš formalistický. Postupovala-li stěžovatelka dle právního názoru vyjádřeného v nálezu Ústavního soudu, nemůže být poškozena na svých právech, i kdyby v řízení v důsledku toho řádně nevykonala svá procesní práva nebo své procesní povinnosti (usnesení NS ze dne 11. 12. 2007, sp. zn. 21 Cdo 2858/2007). Dále stěžovatelka přiložila emailové zprávy Mgr. K. (kolega zástupkyně stěžovatelky v advokátní kanceláři) ze dne 19. 8. 2013 a 23. 9. 2013, které zasílal na městský soud, včetně potvrzení o doručení.

[4] Z těchto důvodů navrhla stěžovatelka, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

III.

Vyjádření městského soudu a vyjádření žalovaného

[5] K žádosti zdejšího soudu ze dne 27. 9. 2013 zaslal Městský soud v Praze dne 7. 10. 2013 svůj spis společně s předkládací zprávou ze dne 2. 10. 2013, která obsahovala vyjádření k určení okamžiku doručení elektronické zprávy, v níž posílala stěžovatelka žalobu. Městský soud tvrzení stěžovatelky o údajné poruše jeho elektronického doručovacího systému interně ověřoval u Ing. Lapčákové, vedoucí metodicky Městského

pokračování

soudu v Praze pro e-justici. Z jejího vyjádření ze dne 1. 10. 2013, založeného na č. 1. 77 spisu městského soudu, vyplývá, že v rozhodné době není známo, že by došlo k výpadku sítě v rezortu nebo na soudu. Ke zdržení mohlo dojít kdekoliv cestou ze serveru, kde má odesílatelka zprávy zřízenou emailovou schránku. Tento závěr potvrdilo vyjádření informatika městského soudu, M. Litvína ze dne 1. 10. 2013 (č. 1. 76 spisu městského soudu), dle kterého inkriminovaná zpráva odeslaná advokátkou putovala skrze jejich připojení od O2 k jejich pronajaté doméně 6 min a na první server justice se dostala až v 00:00:41 a poté přes 4 kontroly putovala celých 9 min až k poštovnímu serveru ve Spálené ulici. To bylo dle vyjádření informatika zapříčiněno velkým objemem dat první odesílané zprávy (7 MB).

[6] S odkazem na usnesení ÚS ze dne 22. 1. 2009, sp. zn. III. ÚS 2361/08 a tam citovanou judikaturu městský soud uzavřel, že v případě elektronického podání bez zaručeného elektronického podpisu je k zachování lhůty potřeba, aby podání v této lhůtě došlo soudu, tj. aby byla zásilka nejpozději poslední den zákonné lhůty fakticky příslušnému soudu předána, resp. mu došla. Jelikož žaloba zaslaná prostřednictvím emailu prokazatelně došla až 27. 8. 2013 v 00:09:18 hod, stěžovatelka zmeškala lhůtu k podání žaloby. Závěrem městský soud také vyjádřil údiv nad tím, proč stěžovatelka, resp. její zástupkyně, nezaslala žalobu prostřednictvím datové schránky, kterou má jako advokátka povinně zřízenou, ale emailem, pouhých několik minut před koncem posledního dne lhůty k jejímu podání.

[7] Uvedené vyjádření zaslal zdejší soud k případnému vyjádření všem účastníkům řízení. Stěžovatelka se k němu nevyjádřila.

[8] Žalovaný se ke kasační stížnosti a k předkládací zprávě městského soudu vyjádřil v podání ze dne 16. 10. 2013. Jednak se domnívá, že nálezy citované v kasační stížnosti se týkají skutkově velmi odlišných případů a proto je není možné bez dalšího aplikovat na projednávanou věc, jednak že z vyjádření městského soudu doložených vyjádřeními příslušných osob, je zřejmé, že žaloba byla jednoznačně doručena po lhůtě. Sám následně odkazuje na judikaturu ÚS, zejména na nálezy ÚS ze dne 14. 11. 2011, sp. zn. IV. ÚS 2446/11, v němž se konstatuje, že včasnost podání učiněného elektronickou formou bez zaručeného elektronického podpisu je třeba posuzovat podle okamžiku doručení elektronické zprávy příslušnému soudu (obdobně též v nálezech sp. zn. III. ÚS 2361/08, a III. ÚS 2492/08). Usnesení městského soudu o odmítnutí žaloby proto považuje za zákonné a navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnosti zamítl.

IV.

Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[9] Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů; neshledal přitom vady, kterými je povinen se zabývat i bez návrhu (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[10] Kasační stížnost není důvodná.

[11] Podstatou projednávaného sporu je otázka, který den byla žaloba stěžovatelky doručena městskému soudu. Není přitom sporu o tom, kdy byla rozhodnutí, která žalobou napadá, stěžovatelce doručena. Proto tuto skutečnost vzal městský i zdejší soud za prokázanou - bylo tomu dne 24. 6. 2013. Tento den je rozhodný pro určení počátku lhůty k podání žaloby ve smyslu § 72 odst. 1 s. ř. s. (tj. do 2 měsíců poté, kdy bylo rozhodnutí žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonným způsobem). V otázce určení posledního dne lhůty taktéž není mezi účastníky řízení sporu – bylo tomu tak 26. 8. 2013 (poslední den lhůty 24. 8. 2013 připadl na sobotu, proto je dle § 40 odst. 3 s. ř. s. posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den).

[12] Nejvyšší správní soud současně předepisuje, že v posuzovaném případě stěžovatelka kasační stížností napadla usnesení městského soudu o odmítnutí návrhu. Takovou kasační stížnost lze opřít pouze o důvody nezákonnosti tohoto rozhodnutí dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. (viz např. rozsudek NSS ze dne 21. 4. 2005, čj. 3 Azs 33/2004 – 98). Předmětem posouzení Nejvyššího správního soudu v daném řízení bude proto toliko otázka, zda městský soud postupoval správně, pokud žalobu stěžovatelky podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. odmítl poté, co dospěl k závěru, že byla podána po uplynutí dvouměsíční lhůty pro podání žaloby stanovené v § 72 odst. 1 s. ř. s.

[13] Podle § 37 odst. 2 s. ř. s. *[p]odání obsahující úkon, jímž se disponuje řízením nebo jeho předmětem, lze provést písemně, ústně do protokolu, popřípadě v elektronické formě podepsané elektronicky podle zvláštního zákona. [pozn. NSS - tímto zákonem je zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu]. Bylo-li takové podání učiněno v jiné formě, musí být do tří dnů potvrzeno písemným podáním shodného obsahu nebo musí být předložen jeho originál, jinak se k němu nepřihlíží.*

[14] Podle § 32 s. ř. s. je řízení zahájeno dnem, kdy návrh došel soudu; týká-li se návrh věcí uvedených v § 4 odst. 1, nazývá se návrh žalobou. *Lhůta [k podání žaloby] je zachována, bylo-li podání v poslední den lhůty předáno soudu nebo jemu zasláno prostřednictvím držitele poštovní licence, popřípadě zvláštní poštovní licence anebo předáno orgánu, který má povinnost je doručit, nestanoví-li tento zákon jinak (§ 40 odst. 4 s. ř. s.).*

[15] Z právě citovaných ustanovení jasně vyplývá, že podání žaloby, jež je nepochybně úkonem, jímž se disponuje řízením, může být učiněno několika způsoby. Buďto osobně na podatelně příslušného soudu, nebo ústně do protokolu, či v elektronické podobě. U posléze uvedené možnosti se režim podání liší v závislosti na tom, zda bylo podepsáno zaručeným elektronickým podpisem podle zvláštního zákona, či nikoliv. Nebylo-li tímto způsobem podepsáno, anebo bylo-li podání učiněno v jiné formě (např. telefaxem), je nezbytné, aby navrhovatel (žalobce) toto své podání doložil samotným originálem, a to v zákonem stanovené lhůtě 3 dnů. Pro všechna tato podání pak dále platí, že účinky zahájení řízení způsobují teprve dnem, kdy se fakticky dostanou do dispozice příslušného soudu. Výjimky platí pouze v případech stanovených v § 40 odst. 4 s. ř. s., kdy postačí, aby v poslední den lhůty byl učiněn úkon (předání či zaslání), na základě kterého má podání teprve dojít soudu (typicky v případech uskutečnění podání využitím některé z dostupných poštovních služeb). Žádná z těchto výjimek však nedopadá na stěžovatelku. Jinými slovy, k zachování lhůty pro podání žaloby stěžovatelky bylo třeba, aby nejpozději dne 26. 8. 2013 byla žaloba předána soudu, nebo soudu zaslána prostřednictvím držitele poštovní licence, popř. zvláštní poštovní licence, anebo předána orgánu, který má

pokračování

povinnost podání doručit. Rozhodla-li se zástupkyně stěžovatelky žalobu posílat elektronicky bez zaručeného podpisu, byl naopak rozhodným dnem pro zachování lhůty den, kdy žaloba došla Městskému soudu v Praze.

[16] To je skutečnost, kterou stěžovatelka činí spornou. Odkazuje přitom na judikaturu Ústavního soudu – sp. zn. II. ÚS 1911/11 – 1, I. ÚS 4/06 – 1 a I. ÚS 463/03. Svou argumentaci zakládá na tvrzení, že při doručování její žaloby formou emailu došlo na straně městského soudu k technické chybě. Měl-li městský soud pochybnosti o datu doručení žaloby, měl k tomu provést příslušné šetření. Tato chyba jí dle citované judikatury Ústavního soudu nemůže jít v žádném případě k tíži.

[17] Z předloženého spisu a z listin doložených stěžovatelkou vyplývají následující pro věc rozhodné skutečnosti. Stěžovatelka zaslala žalobu o velikosti 7 MB elektronicky (emailem), bez zaručeného podpisu dne 26. 8. 2013, v 23:54 hod. Následuje automatická odpověď odeslaná z adresy MAILER-DEAMON@mse1.justice.cz na adresu zástupkyně stěžovatelky, dne **27. 8. 2013, v 0:16 hod**, která potvrzuje úspěšné doručení její zprávy na příslušnou adresu elektronické podatelny soudu a další dvě blíže neidentifikovatelné zprávy o doručení. Dále stěžovatelka doložila dvě automatické zprávy o doručení podání soudu z adresy podatelna@servis.justice.cz, která učinil kolega zástupkyně stěžovatelky v jiných věcech a dříve (zprávy ze dne 19. 8. 2013 a 23. 9. 2013 jsou součástí příloh kasační stížnosti založených ve spisu NSS). Těmito zprávami zdejší soud důkaz neprováděl, neboť nebyly pro posouzení věci nijak významné.

[18] Z listin předložených městským soudem v zasílaném spisu dále vyplývá, že kompetentní osoby (vedoucí metodická městského soudu pro e-justici a IT technik) ověřily průběh doručování zprávy obsahující správní žalobu a z jejich zjištění jasně vyplynulo, že zpráva byla do dispozice soudu doručena teprve 27. 8. 2013, a to na první kontaktní server justice v 00:00:41 hod a na server na Spálené a posléze v Hybernské ulici až v 00:09:22 hod.

[19] Z uvedeného vyplývá, že městský soud neměl žádné pochybnosti o datu doručení správní žaloby. Žádné ustanovení zákona mu přitom neukládá povinnost preventivně ověřovat, zda byla podání, která přišla těsně po půlnoci, zaslána dříve. Ostatně takovéto ověřování by bylo nadbytečné, neboť soud se až na výjimky uvedené v § 40 odst. 4 s. ř. s. řídí dnem, kdy podání soudu došlo. V dané věci nedošlo ani k odepření přístupu k soudu na základě formalistických důvodů a tedy výkladu příslušných ustanovení ústavně nekonformním způsobem, neboť § 37 odst. 2 s. ř. s. je třeba vykládat s přihlédnutím k § 40 odst. 4 s. ř. s., tak, že podání musí být předáno soudu, s výjimkami představovanými předáním držiteli poštovní licence, zvláštní poštovní licence nebo orgánu, který má povinnost je doručit. Předáním soudu přitom nelze rozumět nic jiného než doručení soudu. Vzniknou-li pochybnosti o doručení, postačuje v případě zmíněných výjimek prokázat předání k přepravě, zatímco v ostatních případech je třeba zpravidla prokázat předání, tj. doručení, soudu (k tomu srov. usnesení NSS ze dne 11. 8. 2006, čj. 8 Afs 82/2006 - 68). Jiný výklad, resp. upuštění od doposud zastávaného výkladu, by znamenalo připustit neodůvodněné prodloužení lhůt k podání návrhů na zahájení řízení nad rámec zákona a nastolení právní nejistoty ohledně okamžiku, kdy ještě lze považovat podání za včasné, a kdy již nikoliv.

[20] Otázce včasnosti podání se mnohokrát věnoval též Ústavní soud. Konkrétně v nálezu ze dne 11. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 2509/08 (N 23/52 SbNU 221), jež se týkalo podání učiněného telefaxem, vyslovil, že *[z]ákonná ustanovení, a to včetně ustanovení upravujících lhůty k podání opravných prostředků, která regulují právo na přístup k soudu garantované čl. 36 Listiny, je třeba vykládat tak, aby případné nedostatky či pochybení ze strany soudu nemohly být přičítány k tíži účastníků řízení. Pro posouzení včasnosti telefaxového podání je rozhodující okamžik doručení, nikoli odeslání (§ 40 odst. 4 s. ř. s.). Je povinností stěžovatele vyvrátit časový údaj o doručení vyznačený na telefaxovém podání. Ovšem za stavu důkazní nouze, kdy nelze ověřit pravdivost stěžovatelova tvrzení o době zaslání telefaxového podání, přičemž tento stav byl zaviněn pochybením soudu, je třeba vycházet z presumpce včasnosti doručení podání.* Obdobné závěry učinil Ústavní soud i v řadě dalších svých rozhodnutí, na která zdejší soud odkazuje [viz např. nálezy ÚS ze dne 14. 11. 2011, sp. zn. IV. ÚS 2446/11 (N 194/63 SbNU 239), nebo ze dne 14. 7. 2011, sp. zn. IV. ÚS 2492/08 (N 132/62 SbNU 79)]. Uvedené lze aplikovat i na nyní posuzovanou věc, neboť podání učiněné emailem bez zaručeného elektronického podpisu je svou povahou obdobné, jako v případě, který řešil Ústavní soud ve výše uvedené věci sp. zn. III. ÚS 2509/08. Nutno též podotknout, že v případě stěžovatelky ke stavu důkazní nouze nedošlo; i z písemností, které předložila sama stěžovatelka, vyplývá, že automatická odpověď o doručení podání jí došla až 27. 8. 2013, v 00:16 hod. Jinými slovy, stěžovatelka neprokázala, že žaloba byla doručena do uplynutí dne 26. 8. 2013.

[21] Pokud jde o argumentaci stěžovatelky odkazující na judikaturu Ústavního soudu, žalovaný správně poznamenal, že tato argumentace je v dané věci nepřipadná. V nálezu ze dne 29. 3. 2012, sp. zn. II. ÚS 1911/11 (N 66/64 SbNU 749) se Ústavní soud zabýval otázkou doručování námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu, za situace, kdy tyto byly soudu zaslány elektronicky pomocí formuláře elektronické podatelny, určené pro uživatele disponující zaručeným kvalifikovaným elektronickým podpisem. V uvedeném případě existovala pochybnost na základě předložených náhledů zpráv o tom, zda bylo podání doručeno úplně a tuto skutečnost odvolací soud při rozhodování o odvolání nikterak nerefletoval. V případě projednávaném nyní však jde o naprosto odlišnou situaci. Stěžovatelka k odeslání podání nevyužívala elektronický formulář k tomu zřízený na oficiálním serveru justice, ale žalobu posílala „obyčejným“ emailem, a to navíc bez zaručeného elektronického podpisu.

[22] Pokud jde o nálezy ze dne 20. 2. 2008, sp. zn. I. ÚS 4/06 (N 39/48 SbNU 475), v něm se Ústavní soud zabýval otázkou doručování prostřednictvím držitele poštovní licence (České pošty, a.s.). Tam se pravidla pro doručování podání soudu v případě soudního řízení správního řídí onou výše zmíněnou výjimkou upravenou v § 40 odst. 4 s. ř. s., tj. zde je rozhodným dnem den, kdy bylo podání předáno k poštovní přepravě. Proto jej nelze na danou věc jakkoliv aplikovat. Konečně, v posledně odkazovaném nálezu Ústavního soudu ze dne 17. 1. 2006, sp. zn. I. ÚS 463/03 N (13/40 SbNU 109), byl Ústavní soud v podstatě povolán řešit, zda lze faxový žurnál (výpis) považovat za důkaz o podání telefaxového podání. Tedy opět zcela jinou otázku, než která je řešena v dané věci.

[23] Z předložených písemností jasně vyplývá, že den doručení správní žaloby městskému soudu byl 27. 8. 2013, nikoliv 26. 8. 2013, jak uvádí stěžovatelka. Shledal-li městský soud žalobu za opožděnou, učinil tak zcela v souladu s právními předpisy. Svůj závěr jednoznačně a přezkoumatelným způsobem odůvodnil. Z tohoto důvodu nelze

pokračování

napadenému usnesení městského soudu ničeho vytknout. Opožděnost žaloby je o to víc zarážející, že stěžovatelka byla zastoupena advokátkou, tedy profesionálkou v oblasti práva. Ta však nevyužila všechny zákonné možnosti jak zajistit, aby byla žaloba podána včas, aniž by vznikaly o datu a čase podání jakékoliv pochybnosti (viz např. časové razítko v případě zasílání prostřednictvím datové schránky, kterou je zástupkyně stěžovatelky povinná mít zřízenou ze zákona; k tomu srov. např. usnesení NSS ze dne 15. 7. 2010, čj. 9 Afs 28/2010 - 79, č. 2131/2010 Sb. NSS).

[24] Nad rámec nezbytně nutného zdejší soud také dodává, že na stránkách www.justice.cz (oficiální server českého soudnictví) je v sekci, týkající se Městského soudu v Praze výslovně uvedeno upozornění, že „[k]omunikace prostřednictvím emailu je celosvětově považována za nezaručenou komunikaci. Při odesílání podání v elektronické podobě emailem je tedy nutné počítat, že datová zpráva nemusí být soudu vůbec doručena.“

(<http://portal.justice.cz/Justice2/soud/soud.aspx?o=26&j=36&k=3235&d=330274>).

Zástupkyně stěžovatelky tedy nedůvodně spoléhala, že email o velikosti 7 MB odeslaný pouhých 6 minut před uplynutím lhůty k podání žaloby, dorazí soudu včas. Pokud se tak nestalo, jde tato skutečnost pouze a jen k tíži stěžovatelky.

[25] Námitky stěžovatelky jsou nedůvodné.

V.

Závěr a náklady řízení

[26] Nejvyšší správní soud ze všech výše uvedených důvodů kasační stížnost podle § 110 odst. 1 s. ř. s., poslední věty, zamítl jako nedůvodnou.

[27] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalobkyně neměla ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení; žalovanému pak v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. listopadu 2013

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu